

Тақризи

мушовири илмӣ ба диссертатсияи Табаров Нурулло Сафаралиевич дар мавзуи «Чанбаҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 - Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ)

Диссертатсияи илмӣ Табаров Нурулло Сафаралиевич ба ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ бахшида шудааст.

Муаллифи диссертатсия бо дарназардошти мавҷудияти асосҳои бунёди ва назариявии мавзуи таҳқиқот коркарди падида ва унсурҳои навгонии мавзуи интиҳобшударо дар даври Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ ва ҳаллу фасл кардааст.

Тавре ки докторант ишора мекунад, вазъи имрӯзаи иҷтимоӣ, иқтисодӣ, сиёсӣ фарҳангии ҷомеа ҷустани роҳҳои инноватсионии фаъолиятро баҳри рушди ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон аз муассисаҳои таълимӣ-тарбиявӣ ва фарҳангӣ тақозо дорад. Чунки дар рафтор, кирдор, гуфтор ва амалҳои баъзе ҷавонон нисбат ба арзишҳои миллӣ, давлатӣ ва маънавия ахлоқӣ ҳисси бетафовутӣ ва бепарвоя мушоҳида мешавад. Сабабҳои ин, пеш аз ҳама, дар коҳиш ёфтани маънавиёту ахлоқ дар ҷомеа, қобилияти дарк накардани маъноӣ ҳаёт, таъсирҳои равонӣ, равандҳои ҷаҳонишавӣ, майлу хоҳиш надоштан ба китобу китобхонӣ, муҳожирати меҳнатӣ, машғул гардидан ба корҳои беҳуда ва рӯй наовардан ба муассисаҳои фарҳангӣ мебошанд.

Аз тарафи дигар, ҷаҳонишавӣ ва дастрасӣ ба шабакаҳои иҷтимоӣ низ ба фарҳанги маънавӣ-ахлоқии ҷавонон таъсири худро гузошта истодааст. Ва дар ин раванд бархе аз ҷавонон аз сарчашмаҳои фарҳанги ниёгони худ, ки дар ашъор ва нигоштаҳои онҳо тарбияи шахси бомаърифат, ҳудогоҳ, ҳештаншиносу бофазилат мавҷеи хоса дорад, беҳабар ва ноогоҳ мондаанд.

Дар марҳилаи имрӯзаи зудтағйирёбанда, ки кишвари мо торафт бештар ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ворид гардида истодааст, равандҳои ҷаҳонишавӣ тамоми соҳаҳои фаъолияти инсонро ба мисли фарҳанг, забон, маориф, иқтисодиёт, ҳуқуқ, сиёсат, маънавиёт ва ахлоқ фаро гирифта истодааст.

Омӯзиши равандҳои ҷаҳонишавӣ ва таъсири онҳо ба муҳиту фаъолияти ҷавонони муосир муҳиму зарурӣ арзёбӣ карда мешаванд. Зеро, ҷавонон захираҳои асосии иҷтимоии давлат ва интиқолгари фарҳанги ниёгон ба наслҳои минбаъда маҳсуб меёбанд. Аз ин лиҳоз, тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар шароити кунунӣ бартарияти худро нишон дода, баҳри бартараф ва ҳаллу фасл кардани он омилҳое, ки ба ин раванд монеа эҷод мекунанд, чораҳои тадбирҳои зарурӣ андешидан лозим аст. Чунки, бидуни фарҳанг, маънавиёт, ахлоқ, рафтор, амал ва масъулият рушди ҷомеаю таъмини амнияти миллии кишвар ба таври зарурӣ ба роҳ монда намешавад.

Табаров Н.С. пойгоҳи таҳқиқотро муассисаҳои фарҳангии шаҳри Душанбе аз ҷумла, боғи фарҳангию фароғатӣ ба номи Фирдавсӣ, боғи фарҳангии Устод Рӯдакӣ, системаи марказонидашудаи клубҳо, Филармонияи давлатии ба номи Акашариф Ҷураев ва муассисаҳои фарҳангии ноҳияи Рӯдакӣ ташкил доданд. Инчунин, барои мукоиса кардани фаъолияти ин муассисаҳо бо дигар муассисаҳои ҷумхурий докторант муассисаҳои фарҳангии Вилояти Хатлон, аз қабili ноҳияи Мир Сайид Али Ҳамадонӣ ва Восеъро мавриди таҳқиқот қарор додааст.

Докторант қайд мекунад, ки навгонии илмӣ таҳқиқот дар он аст, ки дар фаъолияти муассисаҳои фарҳангӣ ҷанбаҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон муайян ва мушаххас карда шуд; роҳҳои ояндаи муассисаҳои фарҳангӣ дар самти ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон илман асоснок карда шуд; илмӣ собит гардид, ки ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои

фарҳангӣ барои ояндаи ҷомеаи тоҷикон муҳим буда, аз ҷӣ гуна тарбия гирифтани онҳо роҳи минбаъдаи ҷамъият вобастагии калон дорад; илмӣ ошкор гардид, ки ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои фарҳангӣ баҳри инкишофи тафаккури миллӣ, ҳудогоҳӣ, ҳештаншиносӣ, ғурури миллӣ, салоҳияти касбӣ, интиҳоби роҳи дурусти зиндагӣ, эҳтиром ба арзишҳои миллию давлатӣ, шахсони калонсол ва амсоли инҳо заминаи мусоид фароҳам меорад; муайян ва илмӣ натиҷаҳои таҳқиқот ва ҷанбаҳои педагогии муассисаҳои фарҳангӣ дар самти ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон асоснок карда шуданд; омилҳо ва роҳҳои беҳтарсозандаи вазъи тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои фарҳангӣ муайян карда шуд; натиҷаҳои аз таҳқиқот ба даст омада донишҳои илмӣ-назариявӣ ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавононро дар муассисаҳои фарҳангӣ вусъат медиҳанд; корҳои озмоишӣ-таҳлилӣ собит намуданд, ки анъана, урфу одат ва ҷашнҳои миллие, ки дар муассисаҳои фарҳангӣ гузаронида мешаванд, моҳияти педагогӣ дошта, онҳо назариявӣ асоснок карда шуданд.

Саҳми шахсии докторант дар таҳлил ва ташҳиси ҳамаҷонибаи масъалаҳои вобаста ба таҳқиқот, пажӯҳиши амиқи назариявӣ ва амалӣ, ғирдоварӣ ва таҳлили маълумот ва маводҳо, истифодаи усул ва методҳои пешқадами педагогӣ вобаста ба мавзӯ, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, бароҳмонии дурусти заминаи корҳои озмоишӣ ва ошкорсозии амалии муқаррароти кори илмӣ, таҳия кардани барномаи педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар муассисаҳои фарҳангӣ, таҳлили натиҷаҳо ва коркарди маводҳои бадастомада, омода ва нашри мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда, иштирок ва суҳанронӣ дар ҷорабиниҳои илмӣ, конференсияҳо, мизҳои мудаввар ва семинарҳои илмию амалӣ, ҷаъбасти натиҷаҳо ва хулосаҳои бадастомада ва таҳияи диссертатсия инъикос меёбад.

Муаллифи диссертатсия ба ҳайси дотсент ва мудири кафедраи педагогика ва мероси ниёғони Донишкадаи илмҳои Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам-Абуҳанифа, инчунин дар Пажуҳишгоҳи илмӣ-таҳқиқотии фарҳанг ва иттилооти Вазорати фарҳанг фаъолияти корӣ намуда, ҳангоми сафарҳои корӣ ва машғулиятҳои таълимӣ ҷиҳати боз ҳам баланд бардоштани савияи дониши шогирдон ва дар ин замина, ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии онҳо тадбирҳои заруриро роҳандозӣ менамояд.

Ба андешаи мо, диссертатсияи мазкур таҳқиқоти анҷомёфтаи илмӣ ба шумор рафта, он ба талаботи давраи замони бобати беҳтар кардани роҳҳои тарбияи маънавӣ-ахлоқии ҷавонон дар асоси истифодаи роҳи усулҳои пешқадами педагогӣ мусоидат хоҳад кард. Дар ҳалли фасли вазифаҳои пешгузашташуда докторант далелу маводҳои заруриро ба таври возеҳ ва васеъ истифода кардааст. Аз ин бармеояд, ки муаллиф дар самти таҳқиқоти мазкур аз адабиёти илмӣ зарурӣ огоҳии комил ва ҳамаҷониба дорад. Мавзӯ, мундариҷа ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 - Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ) мувофиқати комил дорад.

Диссертатсия ба талаботи Низомномаи намунавӣ оид ба Шурои диссертатсионӣ ва тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ сазовор мебошад.

Мушовири илмӣ:

доктори илмҳои педагогӣ, профессори

кафедраи забон ва фарҳанги Донишгоҳи

байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон

Имзои Қ.Т. Хоҷаевро тасдиқ мекунам

Сардори шӯбаи кадрҳо ва корҳои махсус

Хоҷаев Қ.Т.

Чураев Ш.